

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V opozicijo!

Novo Windischgratzovo ministerstvo še ni postavljeno in že se kaže, da bode razmerje mej parlamentarnimi strankami in bodočo vlado precej drugačno, nego je bilo za časa grofa Taaffe. Razven nemških levičarjev, čeških veleposestnikov in poljske delegacije gledajo vsi elementi bivše Taaffeove večine z največjo nezaupnostjo na pogajanja koaliranih voditeljev s knezom Windischgratzem, vsi sodijo, da jim nova vlada ne bo naklonjena in vsi se pripravljajo na prestop v opozicijo.

Ta dispozicija nemških klerikalcev stroge observancije, potem maloruskih in hrvatskih poslancev iz Dalmacije je do cela naravna. Nemški klerikalci nimajo upanja, da se bo bodoča vlada na njihove želje ozirala v toliki meri, kakor oni tirjajo; Malorusi vedo, da bodo oni v prvi vrsti čutili nasledke podvojenega upliva poljske delegacije na vlado. Hrvati pa, nezadovoljni že sedaj, slutijo, da bo nova era obudila tudi precej propadlo italijansko stranko. Drugače pa je pri Čehih v kraljevini in na Moravi in če se pripravljajo Staročehi, doslej najvernejši podporniki in najvztrajnejši zagovorniki Taaffeovega sistema ter najposlušnejši pristaši čeških veleposestnikov, na opozicijo, tako je to nedvoumen dokaz, da zmatrajo koalicijo levičarjev, konservativcev in Poljakov za nevarno državi in interesom češkega naroda.

Da se Staročehi, moravski in iz kraljevine, resno pripravljajo na opozicijo zoper koalicijsko ministerstvo Windischgratzovo, to svedočita izjavi dveh odličnih voditeljev te stranke, kateri je vredno za beležiti in v korenito premišljevanje priporočiti zlasti še vedno omahujočim slovenskim poslancem.

V soboto govoril je vodja moravskih Staročehov dr. Fanderlik na javnem shodu, kateri je v Brno sklical takoimenovani „Narodni klub“ in katerega so se udeležili do malega vsi staročehski dež. in državni poslanci z Morave, na čelu jim zaslužni dr. Šrom. Fanderlik, tisti Fanderlik, kateremu se je tolikrat očitalo mameluštvo, rekel je na

tem shodu ob vihnem odobravanju poslušalcev, da je odstop Taaffeov in poraz njegovega načrta volilne reforme jedino leviči v korist, vsem drugim strankam pa na škodo. Leviča bo v koaliciji najmočnejša in zatorej tudi najupljivnejša stranka in to se bo čutilo tudi v ministerstvu. Koalicija je prav za prav samo vzajemna zavarovalnica proti izgubi mandatov in v taki družbi ni mesta za moravske Staročehi. Ti se ne morejo pajdašiti s strankami, ki hočejo ne samo ohraniti posestno stanje levice, ampak jej pomoči do krmila, da bi zopet zagospodovala v državi in jo izkoristila na znani način. Bojazen, da se to zgodi, vezala je v minoli čri nemške narode in njih poslance. Če pa ima sedaj nastopiti vlada, katero so v družbi z levico ustanovile bivše stranke desnice, kar se jih je izneverilo prejšnjim načelom, tako moravski Staročehi tega ne smejo storiti, nego se morajo v interesu cele države in vseh njenih narodov postaviti v opozicijo in sicer v odločno, nepopustno, najostrejšo opozicijo, ki pa mora biti lojalna, tako da si bo stranka lahko svojila naslov: Nj. Velečanstva najvernejša opozicija.

V istem zmislu, kakor vodja moravskih Staročehov, izrekel se je tudi prvak staročehske stranke v češki kraljevini, dr. Ladislav Rieger. Prišel je te dni na Dunaj in neki češki novinar je imel priliko govoriti z njim o političnem položaju in o stališču, na katero se postavi njegova stranka napram koaliciji in bodočemu koalicijskemu ministerstvu. Rieger, vedoč, da je ta njegova izjava namenjena javnosti, izrazil se je sicer nekoliko diplomatično, vendar jasno dovolj, da se spozna enakost njegovega mišljenja s Fanderlikovimi besedami. Rekel je mej drugim: Koalicija, za katero se pogajajo najbolj levičarji, ne more dolgo živeti, ker nosi že sedaj smrtno kal v sebi. S koalicijskim programom se pa staročehska stranka nikakor ne more sprijazniti in bo izvajala iz tega vse konsekvence v deželnem zboru češkem.

Sodimo, da zadoščata ti izjavi najodličnejših

članov in priznanih vodij staročehske stranke v dokaz naše trditve, da bo v kratkem ves češki narod složen in jedin v opoziciji zoper bližajoči se sistem.

Rekli smo, da tako kakor Staročehi se pripravljajo tudi frakcije, ki so doslej podpirale vlado ali se jej vsaj niso zoperstavljale, na prestop v opozicijo, in sicer klerikalci, Malorusi in hrvatski Dalmatinci, samo o jedni frakciji, kateri gre priznanje dvomljive vrednosti, da je grofa Taaffe petnajst let vztrajno in požrtvovalno podpirala, da je storila vse, kar jej je na usta grofa Hohenwarta ukazal, samo o slovenskih poslancih se ne vé, kako sodijo položaj, postopanje grofa Hohenwarta, koalicijo, kneza Windischgratza in bodoče ministerstvo, niti kaj nameravajo storiti, če se situacija tako spremeni, kakor kaže, da se bode. In vendar je že zadnji čas, da jasno in precizno izrečejo svoje mnenje in razženejo dvome volilcev. Gospodje slovenski poslanci bi morali vendar vedeti, kolika je njihova popularnost in koliko zaupanja imajo volilci do njih in če nečejo, da ta popularnost in to zaupanje popolnoma ne zmrzne, naj nikari ne odlašajo in naj, bodi katerikoli potem, pojasnijo svoje stališče. Narod ima pravico vedeti, pri čem da je, tembolj, ko vidi, kako glasila koalicijskih voditeljev gonijo vse „ekstremne“ elemente — in to so nemški klerikalci in jugoslovanski poslanci — iz koalicijskega raja!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 8. novembra.

Križa.

Kakor svedočijo v sinočni številki priobčene brzojavke, pojavile so se gledé sestave novega ministerstva take težkote, da bo knez Windischgratz morda celo odložil prevzeto misijo. Levičarji so zahtevali, naj se imenuje Widmann ministrom notranjih reči, Madeyski pa naučnim ministrom, a konservativci in konservativni Poljaki se tema kandidatura odločno zoperstavljajo. Gledé ministerstva notranjih del zahtevajo, naj se ta portfelj izroči popolnoma nepristranskemu, politično nekompromitira-

LISTEK.

Roža v trnji.

Izvirna novela iz domačega življenja.

Spisal A. M. V.

XII.

Spoznal sem ženskega srca blagosti
Spoznal njih dušne sile čudotvorne,
Spoznal, da bajka ni zvestoba ženska.
J. Cimperman.

Popoldne sedeli so mladi ljudje v vrtni lopi. Gospici sta šivali oblačila za ubožno deco, Koloman jima je čas kratil s pripovedovanjem zanimivosti, a Ljubič je sedel tibo, pušil smodko in odgovarjal samo stavljenim mu vprašanjem.

„Vraga! Lorica, odpusti, pozabil sem Ti že poprej povedati, da sem dobil danes od Lajoša pismo, v katerem mi naroča presrčne pozdrave zate,“ — oglasil se je po daljšem molku plemič.

„Kje pa biva zdaj nekdanji Lorin častilec?“ — vpraša nekako poredno Marija.

„Pojdi, pojdi, grof Lajoš in jaz! Njegovo načelo pravi, da mora vsak dan čvesti nova ljubezen, a za častilca taci nazorov sem se zahvalila,“ — odgovori Lora smeje se.

Navadno blede, skoraj že velo lice modrokrynega lahkoživca je vidno zarudelo in rekel je:

„No, Lorica, če se vsak prestop tako tragično zmatra, kakor delaš Ti, potem bi nam moškimi seveda ne bilo misliti na zakon, ker bi žen ne dobili.“

„Molči, Koloman, molči, saj imaš tudi Ti že mnogo taci prestopkov na vesti! Meniš-li, da nisem ničesar videla ali slišala predpustom v Pešti, ko si naju z mamom vodil po balih? Ti tudi nisi veliko boljši nego Lajoš!“ — jezila se je Lora.

„Če se pa človek svojih grehov kesa, če se zanje pokori, zadobi odvezo, ne?“ — vprašal je plemič, a gledal Marijo, kakor bi hotel od te odgovor na svoje vprašanje dobiti.

„Ljubezen ni greh, Koloman! V tem so vsi jedini. Slavulj, ki od cveta do cveta leta, ljubi pač cvetlice, a ne zavoljo lepote, temveč zavoljo vsebine, katera mu je v hrano. In taci metuljev sem že obilo opazila mej moškimi! Letajo od ženske do ženske, klanjajo se, sladko govoré, obečajo vse mogoče reči, a verujoče ženske so le — cvetovi! Je-li to ljubezen, ona idejalna ljubezen, katero nam pesniki tako krasno opevajo? — Jaz nimam igranja moških s čisto prerado zaupajočimi ženskimi srci za ljubezen, tako ravnanje je greh in moškega značaja nevredno!“ — pritrjevala je Marija Lori.

„Dovolite gospici, jaz imam vendar pomisleke proti Vajinim trditvam. Če bi vse ženstvo tako sodilo moške, potem bi bilo žalostno na svetu! Re-

cimo, da se mlad človek z vsem ogujem neizkušene srca zaljubi. Čas mu razsvetli marsikaj in dozdevna večna ljubezen ugasne. Pride drugo žensko bitje, očara, razvname zopet njegove srce, zdi se mu, da ne more brez tega bitja živeti, in — zopet ga vára ona, ali plamen je njegove ljubezni ugasnil. Kaj zdaj? — Je-li tak človek tudi metulj? In če bi ga ženstvo takim zmatrало, če bi vsako kaprico srca zmatrало za ljubezen, če bi vsako nepremišljeno dejanje zmatrало grešnim, kaj nastane potem iz naših rodbin in iz zakona!“ — vzkliknil je Ljubič, a tudi on gledal Marijo, ki je gledala v tkanino in prepridno hitela s svojim delom.

„Kdor predmet svoje ljubezni večkrat preminja, ta ne zna ljubiti, temu stvarnik ni podelil čuta prave ljubezni!“ — rekla je Marija, a Lora je pristavila: „Tacega moža dobiti me Bog varuj!“

„Kako vendar čudno sodite ljubezen! Taci zvestih Seladonov, kakor je bil Romeo, ne dobite dandanes več. Prva ljubezen in zvesta ljubezen — v romanih se to pač lepo bere ali v zakon pelje to redkokdaj“ reče Koloman.

„Meni se pa nemogoče zdi, da bi zamogla prvi ljubezni sploh še kaka druga ali tretja slediti! Zatrdu take ljubezni bi ne mogla verjeti, ker bi nehote mislila, da je že dotičnik iste besede drugje govoril, da mu ne pridejo več iz srca, da je vse le šablona,“ omeni Marija nekam zamišljena.

nemu možu, na mesto naučnega ministra pa hočejo spraviti grofa Schöborna. Ta je odločno odklonil, češ, da je solidaren s Taaffeom, takisto je tudi Bacquehem odklonil ponudbi mu portfelj trgovinskega ministra, a primerne kandidata za to mesto nima nobena stranka. Daljna težkota se je pojavila gledé vstopa Jaworskega v ministerstvo, skratka, kaže se, da knez Windischgrätz včeraj na Dunaj došlemu cesarju ni še mogel predložiti zapiska bodočih ministrov in da se to še ne bo kmalu zgodilo. Konference mej Windischgrätzom in koalicijskimi voditelji se vrše dan na dan, včeraj pa se je Windischgrätz skoro dve uri posvetoval z gališkim namestnikom Badenijem, iz česar se sklepa, da postane morda ta ministrom notranjih del. Dne 13. t. m. se odpelje cesar v Monakov in dotlej sodijo poučeni krogi, da se kriza gotovo reši. Koalirani voditelji so se prepričali, da je pač lahko skrbati program, da pa je težko zjediniti se gledé personalij. Levičarski prvaki so precej nejevoljni, da se kriza tako zavlači in sodijo, da jim nasprotuje največ grof Taaffe. Včeraj popoldne bil je Taaffe pri cesarju v avlienci in to po Windischgrätzu. Da odstopi Taaffe, o tem pač ni dvoma; posamični listi javljajo, da je cesarjevo lastnoročno pismo, ki mu ima naznaniti vzprejem njegove demisije, že koncipirano, in trdijo, da je pisano tako srčno in laskavo, kakor cesar še nikdar nobenemu odstopajočemu ministru ni izrazil svojega priznanja in svojo zahvalo.

Razpor v poljskem klubu.

V nedeljo bil je v Lvovu volilni shod, kateri je sklical državni poslanec dr. Lewakowski, tisti, ki je v poljskem klubu jedini glasoval za Taaffeov načrt volilni reformi. Lewakowski je tožil, da sedanji parlament ni sposoben za delo, ker se stranke samo pripravajo; da vlada v poljskem klubu velika nejedinstvo, ker so poslanci razcepljeni ne samo v liberalne in klerikalne, nego tudi v iztočne in zapadne. Politika prostih rok je imela posledico, da je imela vlada proste roke in delala, kar je hotela. Govornik je tudi odločno obsojal postopanje poljskega kluba gledé volilne reforme, češ, da ni upati na uspešno delovanje, dokler se ne uvede splošna volilna pravica, ki utegne nove elemente spraviti v parlament. Zbrani volilci so poslancu viharno pritrjevali. Vodja Lvovskih socialistov, Daszyński, napadal je poljski klub srdito, očitajoč mu, da ni naroden, niti avtonomističen, nego samo sebičen in za delo nesposoben. Voditelji kluba govorijo vedno o avtonomiji, pa so večji centralisti, kakor Nemci. Tudi načelnik meščanskega kluba, dr. Grek, je govoril zoper poljski klub, češ, da deluje samo na škodo domovine. Skratka, volilni shod dra. Lewakowskega je bil mogočna demonstracija zoper poljski klub in značilna obsodba njegove politike.

Spreten uradnik.

Gališki uradniki so najupljivnejši agitatorji v deželi in če bi se ne utikali v volitve, bi poljska delegacija imela vsaj tretjino manj mandatov, nego jih ima sedaj. Kako znajo gališki uradniki praktikovati pri volitvah, pokazalo se je te dni. Kmetske občine Zolkiew-Rawa pošiljale so doslej vedno maloruske poslance na Dunaj. Pri volitvah v nedeljo pulila sta se za mandat dva maloruska kandidata, ker je bil poljski centralni volilni komite izjavil, da za to volitev neče postaviti kandidata. Koncem volitve se je pokazalo, da ni zmagal noben Malorus, ampak da je bil voljen poljski okrajni glavar Zolkiewski, neki Lenkiewicz. Maloruski listi mu očitajo, da je kot predsednik volilne komisije priporočal vsakemu volilcu, naj njega voli. Lepe razmere!

„Tako torej Ti in Lorica mislita, ali vse ženstvo ni tako sentimentalno! — Dokaz! Lajoš me vabi na svoje ženitovanje. Poroči se z mlado udovo necega laškega konta. Po njegovi navadi opisuje mi vse to na široko. Nekaj romantike je pri tem, torej i Vama, čeravno nimam sicer prijateljevega dovoljenja, povem nekatere epizode iz njegovega ljubovanja, ker bodo v dokaz, da ve-dvé še preveč idealno mislita. Gospod šolnik pa itak ne spozna ni Lajoša, ni njegove interesantne zaročenke, ker mislita ostati v inozemstvu.

Lajoš se je pred 3 leti na neki maškaradi v Rimu zaljubil v neko masko, predstavljajočo „Noč“. Čez dolgo, dolgo časa seznanil se je s to, a bila je žena starega neapolitanskega konta. Neki dan dobi stari pismo od svoje, v Rimu pri sorodnikih mu-deče se žene, ki se je tako glasilo: „Spomnite se mojih odkritosrčnih besedij, katere sem Vam rekla, ko so me mlado še-le iz samostana prišlo deklico Vam zaročili, da ste namreč za ta korak odgovorni le Vi. Na-to se danes kot na svoje právo sklicujem in odklanjam vsako krivdo od sebe. Življenje bilo mi je poleg Vas nezno. Zdaj sledim temu, na kojem vse ljubim, cenim in občudujem, kar v mojih očeh pravega moža diči. S ponosom povdarjam, da sem njegova in njegova hočem ostati. Jedina krivda, katero priznam, je, da sem toliko časa odlašala Vam to povedati. Zatorej sprejmite radovoljno vse ponudbe

Vnanje države.

Boj proti prustizmu na Nemškem.

Bavarski dež. zbor, v katerem imajo izza zadnjih volitev tudi socialisti nekoliko zastopnikov, pretresa sedaj že več dni državni proračun. Debata ni samo lokalno-bavarskega nego splošno političnega pomena, ker kaže, kako sodijo poklicani zastopniki bavarskega prebivalstva o sedanjih nemških razmerah. Skoro vsi poslanci so posegli v razpravo in vsi so se izrekli zoper novi kurs cesarja Viljema, zahtevajoč, naj Bavarska svojo samostalnost bolj varuje. Nekateri govorniki postavili so se na očitno partikularistično stališče. Socialist Vollmar se je z bridkim sarkazmom lotil nemške mornarice rekši, da Bavarska ne sme žrtvovati svojega imetja za šport izvestnih Berolinskih gospodov. Izrekel se je tudi zoper nameravano uvedenje državnih davkov, sosebno ostro pa proti militarizmu, ki je že izčrpil vse sile Nemčije in ki uničuje materijelno blagostanje prebivalstva. Nemčija je sedaj v takem položaju, da mora v slučaju vojne staviti vse na jedno karto. Sploh pa gineva samostalnost nemških zavezniških držav in že se namesto federalističnega „mi“ pogostoma čuje absolutistični „jaz“. — Pri razpravi o trgovinski pogodbi z Avstrijo govorilo se je uradoma o „cesarski vladi“, kar so mnogi poslanci ostro kritikovali, češ, da na Nemškem ni cesarske vlade in da je Bavarska neče priznati. — Pri razpravi o nasvetu, naj se opuste nekatera bavarska poslanstva, ker le škodujejo ugledu države, češ, da nimajo nikakega pnila, rekel je liberalec dr. Hebel, da bi bila samostalnost Bavarske zavarovana, ako bi se država uprla cesarizmu in absolutizmu, ki je čedalje bolj neznosen. Berolinsko poslanstvo bavarsko je v tem oziru zanemarilo svojo dolžnost na škodo monarhističnemu mišljenju prebivalstva. Odpor južno-nemškega prebivalstva je bil doslej samo pasiven, a narod je cesarizma sit in če ne bo drugače, upri se mu bo aktivno. — Kakor vidno, si ideja nemške jedinstvi še sedaj ni pridobila tal na Bavarskem; prebivalstvo južne Nemčije je še vedno nasprotno pruski prevladi in glavna zasluga, da se to še ni premenilo, gre nemškemu cesarju Viljemu.

Dopisi.

Iz Kamnika 7. novembra. [Izv. dopis.] (Čuden dobrotnik našega mesta.) Kakor je v Vašem cenjenem listu že naznanjeno bilo, utrgal se je dne 25. septembra t. l. v tuhinjski dolini oblak, ter je vsled tega prouzročena povodenj vzela mostova, kakor tudi glavni Kamniški most čez Bistrico. Vsled tega bil je ves promet z mestom pretrgan. Kakor se sliši in se tudi po poizvedbah od dotičnega urada potrjuje, obrnil se je Kamniški župan do lastnika toplice — ki je, kakor znano, g. Prašnik — s prošnjo, da bi on za čas, da se napravi provizorični most, dovolil, da se vozi čez njegov most, kateri je kacic 5 minut od predmestja Graben oddaljen. Imenovani g. Prašnik pa je v svoji velikodušnosti županu dne 1. oktobra t. l. odgovoril, da ne ovira vožnje čez svoj privatni most za čas poprave Kamniškega mostu, to pa le pod pogojem, da mu mestna občina dovoli permanentno oproščenje od mitnine skozi Kamniške mitnice, ter da vzdržuje občina za ta čas pod njegovim nadzorstvom most in še neki drugi predmost čez vodo, katera teče iz njegove tovarne. Ta nezaslišana tir-

in storite vse, kar bode moj pravni zastopnik ukrenil, da sem prej kot moč od Vas ločena in prosta! — Tako mi prijatelj opisuje pogum resolutne Italijanke ter pristavlja, da še celo dolgo ni bilo treba čakati izida pravde, ker je še celo smrt bila naklonjena njuni ljubezni in nenadno pobrala starca. Vse ga veseli na izvoljenki svoji, samo nekaj ne, namreč, da mu noče povedati, zakaj se je pred leti prikazala vsem nepoznata kot maska „Noč“ na balu, a zginila zopet brez sledu. Mej vrstami pa čitam, da se je Lajoša do zdaj še nepoznana slabost prijala, namreč: ljubosumnost. Trdi ka si kombinira tačasno bivanje necega interesantnega beškega doktorja v koči blizo doma svoje sedanje izvoljene in tajinstven prihod njen na bal, kot skriven kapitel iz življenja lepe žene! — Pa dovelj o Lajošu in njega srčnih zadevah! — Máry, kaj porečeš Ti na to? Lajoš, ki je bil po Tvoji sodbi metulj, se poroči z interesantno Italijanko. Ni li to storila ljubezen, prava, če tudi ne prva ljubezen? —

„Bodisi kakor hoče, ali moj idejal ni mož in ne bo nikdar, kateri je že skušal sladkosti ljubezni in obečal, kdo vé vse kaj, svojim svoječasnim vzrom!“ — odgovorila je krepko Marija.

... Bled kot stena postal je Ljubič, ko je Koloman indiskretno razkrival skrivnosti svojega prijatelja in omenil maske „Noči“, a še bolj problemel čuvši trdo sodbo Marijino. (Dalje prib.)

jatev napotila je županstvo, da je z ozirom na to, da bi dovolitev permanentne prostosti naložila občini nepreracunljivo izgubo, c. kr. okrajno glavarstvo naprosilo, naj isto z ozirom na veliko nesrečo potrebno ukrene, da se promet odpre, kar je bilo iz javnih ozirov gotovo umestno. C. kr. okrajno glavarstvo je nekaj dni potem razpisalo obravnavo ter k isti pozvalo imenovanega g. Prašnikerja in zastopnika občine. Pri tej obravnavi omejil je Prašniker svojo zahtevo toliko, da zahteva za to, da pusti čez svoj most voziti, prostost mitnine od osebnih voženj za čas življenja. Tudi v to tirjatev se zastopnik občine ni spustil, marveč obljubil, da se Prašniker ju za čas rabe mostu plača na dan odškodnina 2 goldinarjev. Prašniker je to ponudbo, ker ljubi samega sebe bolj, nego svojega bližnjega, odklonil, in tako je ostala stvar pri starem, kajti občina ne more dovoliti, da bi se kdo okoristil s splošno nesrečo. Mislilo se je, da bo politična oblast visoko leteči ptici pristigla peruti, a temu ni bilo tako. Zadeva se je predložila baje visoki c. kr. vladi, izid pa je bil ta, da je bil promet odprt šele tedaj, ko je Kamniška občina si napravila čez Bistrico provizoričen most. — In sedaj nasprotno. Občina Kamnik kupila je od nekega Beča, kateremu je povodenj pretrgala jez, njegovo hišo ter jo misli občina demolirati, da se tako cesta razširi, ki je na omenjenem kraju jako ozka, tako da splošni promet ovira. Zraven hiše je tudi nekaj zemljišča, po katerem pelje privatna pot do Prašnikerjeve brvi v toplice. To pot je občina kot posestnica tega zemljišča zaprla, zato, da Prašnikerju njegovo prej omenjeno dobro delo poplača. Proti temu je Prašniker vložil pritožbo na politično oblastvo. Čujte in strmite, kaj se je zgodilo! Gosp. okrajni glavar je občini ukazal, da to brv oziroma pot brez odloga odpre prostemu prometu. Zakaj, se ne vé, najbrž zato, ker je nekaternikom Prašnikerjevo kopališče, oziroma tam na samem stoječa restavracija ljubša, nego vsi poljedelci, stanujoči v predmestju Podgora, Novitrg, vasi Perovo, in v občini Nevlje. Mi smo pa vedno mislili, da privatna pot ne spada v področje politične oblasti, ampak c. kr. sodišč; saj je tudi Prašniker ob enem tožbo vložil pri sodišču. To je torej isti Prašniker, o katerem tukaj živeti uradniki nemškega mišljenja vedno mej svet trobijo, kaj je že za Kamnik dobrega storil. Res je veliko storil, pa ne za mesto, ampak za svoj žep. Pretečeno poletje je Kneipovcem celo ostro prepovedal v Kamniku bivati in obedovati. Kdor se je drznil zoper njega voljo ravnati, plačal je za vsako polivanje z vodo po 20 kr. več!

Taki so torej Kamniški dobrotniki. Prihodnjič povedali bomo pa še kaj o Ljubljanskim nepoklicanim svetnikih g. Prašnikerja.

Domače stvari.

— (Dr. Robert pl. Schrey †) Danes v jutro umrl je v Ljubljani tukajšnji odvetnik in bivši deželni poslanec dr. Robert pl. Schrey, čislani odvetnik, a hkrati jeden najstrastnejših nasprotnikov vsega našega narodnega gibanja. Pokojnik igral je za časa nenaravne hegemonije nemčurstva na Kranjskem veliko politično vlogo ter je postal po smrti Deschmanovi priznani vodja naše takozvane „nemške“ stranke, katera že nekaj let sem le navidezno in s pomočjo vlade še vegetuje v Ljubljani.

— (Slovensko gledališče.) V Celji izhajajoča, prav dobro uredovana „Domovina“ prinaša v poslednji številki zanimiv listek pod naslovom „Slovensko gledališče“. Ta spis konstatuje lepi napredek, ki sta ga storila slovenska dramatika in opera, odkar se je odprlo novo deželno gledališče. Dokaz pa nam je tudi, da čimdalje bolj prodira tudi izvan Ljubljane spoznanje, kako velicega vseslovenskega pomena je razvoj in napredek slovenskega gledališča, ki ni samo zabavišče Ljubljanskim in nekaterim bližnjim kranjskim Slovencem, nego prava šola življenja, katere naj bi se udeleževal ves narod slovenski. Štajerski bratje so že jedenkrat dokazali z dejanjem, da vedo ceniti to veliko kulturno važnost slovenskega gledališča. Naj bi našli posnemovalcev tudi drugod!

— (Nove smotke.) Nekdanje „kuba“ po 5 kr., katerim se je že pred več leti povišala cena na 5½ kr., bodo prišle v kratkem popolnoma iz prometa. Kuba D bode se razprodajala odslej, kolikor časa bode še kaj smotk te vrste, po znižani ceni, namreč 100 po 4 glid. 60 kr., na drobno pa po 5 kr. Potem pa pride mesto nje nova vrsta smotk v promet.

— (Razširjevanje železniškega tira) na državnem kolodvoru Ljubljanskem dobro napreduje in se je začela tudi graditi nova shramba za vozove. Nova kurilnica bode dogotovljena do konca tekočega meseca in je zveza z vodovodom že izvedena.

— (Prvi sneg.) Po nekaterih toplih deževnih dneh začel je danes jutraj mej dežjem naletavati lahni sneg. Zaradi velike moče se pa ni mogel prijeti in je sproti izginil, akopram je naletaval ves dan. Ostala je le mokrota in blato. Temperatura se je izdatno znižala.

— (Utonil je) v Ljubljani, ki je vsled zadnjega deževja jako narasla, tukajšnji posestnik in izvoščik Jožef Medičar. Našli so ga mrtvega blizu Štepanje vasi.

— (Ubegli kaznjenci.) Predvčerajšnjim jutraj pobegnil je pri zgradbi deželne bolnice od oddelka tam delujočih prisiljenecv Ljubljanske prisilne delavnice Anton Fatur, 19 let star, iz Št. Petra na Krasu. Dosedaj ga še niso zasledili.

— (Cirkus Corradini.) Ker zarad tehniških zaprek včeraj ni bilo naznanjene predstave, odpre cirkus svoje delovanje danes zvečer ob 1/8 uri. Več v inseratu.

— (Vožni tarifi za lesovje na Dolenjski železnici) se bodo znižali, kakor poroča uradni list. V kratkem se objavijo dotični dodatni tarifi. To bode gotovo le na korist Dolenjski trgovini z lesom, ki se dozda ni mogla razvijati zaradi visokih tarifov.

— (Zdravstveno stanje.) V nekaterih vaseh Črnomeljkega okraja zbolelo je v kratkem 24 oseb za legarjem, izmed katerih so 3 umrle.

— (Trgovina s smrekovimi storži.) V Kranjski okolici se poslednji čas ljudstvo bavi z nabiranjem smrekovih storžev, ki se uporabljajo za izdelovanje terpentina. Vsak dan se odpošlje po več vagonov in si posebno revni ljudje prislužijo marsikak krajcar z nabiranjem.

— (Promet tujcev v Logaškem okraju.) Razun v Idriji, bilo je minulo poletje mnogo tujcev še v Cerknici, Planini in v Logatcu. Posebno živahen bil je promet tujcev v Idriji, kjer jih je bilo 204, v Cerknici 49, v Planini 74 in v Dolenjem Logatcu 54. Za tujce je v Idriji 34 postelj, v Cerknici 28, v Planini 79 in v Dolenjem Logatcu 29. V vsakem kraju je tudi primerno število voz za tujce na razpolaganje.

— (Nesreča v rudniku.) Pri Sv. Ani nad Tržičem padel je včeraj 20letni rudar Martin Janc v 13 metrov globoki rov in se je težko poškodoval. Koga zadene krivda, pokazala bode sodna preiskava.

— (Z Vipavskega) se piše „Elinosti“, da dopisi, katere prinaša že nekaj časa „Primorski list“, razburjajo duhove in provzročujejo veliko razdraženost mej prebivalstvom, nikakor pa ne pospešujejo vzvišene katoliške stvari. Veljavni močje že ugibljejo, bi li ne kazalo, poslati deputacijo treh Vipavskih veljakov k prevz. knezonadškofu Goriškemu, da on posreduje v tej zadevi. Ako bi tudi to ne izdalo ničesar, si pa hočejo Vipavci pomagati na kak drug način.

— (V tretjič cvetoča jablan) je videti v Lokavci pri Ajdovščini na vrtu g. A. S. V prvič je cvetela v spomladi, potem je prav dobro obrodila in zopet začela cveteti v prvi polovici meseca oktobra. Zdaj pa je pognala te dni v tretjič cvet. To je res redka naravna prikazen.

— (Podružnica sv. Cirila in Metoda v Laškem trgu) ima v nedeljo dne 12. t. m. popoldne ob 4. uri svojo sejo v dvorani gospoda Kukeca.

— (Nič novega.) Učitelji Ljutomerskega in Ormoškega okraja volili so v okrajni šolski svet učitelja-narodnjaka, kar je pač umevno samo ob sebi. Skoro tako umevno pa je tudi — akopram bi to ne smelo biti nikakor — da deželni šolski svet te volitve ni potrdil. Kaj jednacega se sicer ni zgodilo v prvič in žalibog menda tudi ne zadnjikrat!

— (Samomor.) V Celji skočil je v tamošnji vojašnici novinec 87. pešpolka Vincenc Kolar iz Konjske okolice s tretjega nadstropja skozi okno. Polomil si je roki in nogi in poškodoval tako, da je umrl še tisto noč.

— (Novo konsumno društvo) se snuje na Črni na Koroškem. To je veselo znamenje, da se Slovenci tudi v gmotnem oziru hoté postaviti na lastne noge in nečejo podpirati nemčurskih trgovcev. O pošti na Črni se poroča, da neče vzprejemati pisem s slovenskim napisom. To je pa že skrajna

nemčurska predrznost, proti kateri naj se dotični pritožijo kar naravnost pri poštnem vodstvu v Trstu.

— (Goriške novice.) Pred okrožnim sodiščem v Gorici se je vršila te dni obravnava vsled priziva drž. pravdnštva proti razsodbi mestno-odrejenega okr. sodišča, ki se je izreklo nekompetentnim soditi urednika „Soča“ zaradi zanemarjenja dolžne pažnje, ker je izjavil, da je zaplenjeni članek „Nismo sami“ pisal sam. Razsodba se glasi, da ni bilo opravičeno prvo sodišče izreči svojo nekompetenco, nego bi bilo moralo izreči svojo sodbo. Vsa stvar pride torej zopet pred prvega sodnika. — Goriškega Sokola prva zimska zabava se je izvršila prav dobro in je posebno tamburaški zbor pod vodstvom g. Koršiča dosegel pri prvem svojem nastopu jako lep uspeh. — Minuli so že skoro trije meseci od znanega Solkanskega napada, a navzlic vsem naporom niso še našli storilca. Zakaj? Zato, ker so jih iskali tam, kjer jih ni, mej tem pa so lahonski obrekovalci ušli zasluženemu plačilu. — Mestni zastop Goriški se hoče pritožiti pri ministerstvu proti sklepu deželnega šolskega sveta, da se morata zapreti dve novi šoli, kateri je odprl brez dovoljenja šolske oblasti. Gospodje pač mislijo, da je ni oblasti nad njimi, zato so sklenili, da novi šoli poslujeta dalje, dokler ministerstvo ne izreče svojega mnenja. Taka upornost je upravo nezakonita in smo radovedni, kaj poredkó k temu višji krogi.

— (Kmetijski upor na Hrvatskem.) V vasi Kajgane na Hrvatskem bil zadnji dan minulega meseca upor kmetov, pri katerem je bilo več mrtvih in ranjenih. Prebivalci te vasi so se uprli nameravani uravnavi reke Ilava in so hoteli za braniti, da se podere neki mlin v to svrhu. Kmetje so se oborožili s sekirami, motikami in krepeli in napadli komisijo in orožnike. Nastal je pravcati boj, v katerem je bilo ranjenih pet orožnikov in so štirje kmetje ostali mrtvi. Ranjeni so tudi nekateri člani komisije in več kmetov. Konečno odvedli so orožniki štiri najbolj glasnih kmetov v zapor. Iz Belovarja pa sta prišli 2 kompaniji vojakov in sodna komisija.

Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!

Razne vesti.

* (Berolinski dvor.) Te dni izšla je v Parizu preinteresantna knjiga „Berolinski dvor“, v kateri se razkrivajo tajnosti privatnega življenja vseh odličnih oseb na nemškem dvoru uštevši samega cesarja Viljema. Ob enem s francoskim originalom izšel je tudi nemški prevod, a Berolinska policija je takoj konfiskovala ta prevod in misli zoper vse knjigarje, pri katerih se je knjiga našla, postopati radi razžaljenja velečanstva. Iz francoskih listov je razvidno, da je knjigo spisal neki bivši nemški diplomat, katerega je nekdo na Berolinskem dvoru užalil in ki se sedaj maščuje. Trditve so baje podprte z neovrznimi dokazi.

* (Aristokracija fin de siècle.) Minoli teden zaprla je Rimska policija nekaj odlične gospode, namreč 65letnega grofa Mustelli Foscolo iz Pize, 25letno grafico Karolino St. Arnaut iz Modene, hčer komornika bivšega vojvode Parmabega, in dva ultraklerikalna žurnalista, ker so trem francoskim romarjem, mej njimi je bil tudi duhovnik Hac, izvalili štirideset tisoč lir, češ, da bodo vsled svojih zvez oprostili papeža iz „ječe“, v kateri se nahaja, in mu pomagali utesi na Francosko. Zaprta sleparska družba je v klerikalnih krogih Rimskih do zadnjega igrala veliko ulogo.

* (Dva ljubezniva nemška župana.) Dva župana na Nemškem sta bila te dni odstavljena, ker sta nekoliko preveč drastično pokazala svojo germansko kulturo. Župan v Neustadtu v pruskem okraju Potsdam blizu Berolina pretepel je v javni seji magistratnega načelnika, župan v Königsbergu v pruskem okraju Brandenburg pa je napadel dejanako svojega namestnika.

* (Grozna nesreča) se je pripetila dne 4. t. m. v Španskem. Vnelo se je na ladiji „Cabo Mechchaco“, na kateri je bilo mej drugim vkrcano tudi 20 zabojev dinamita in mnogo sodov petrolja. Nastala je grozna eksplozija in je vse moštvo goreče ladije našlo smrt. Jednaka osoda je zadela moštvo parnika „Alfonso XII“, kateri je prihitel na pomoč. Število žrtev je veliko, sosedne hiše so poškodovane, železnica razrušena in je bil hudo poškodovan vlak, ki je ravno ob času eksplozije prihajal na kolodvor in mnogo potnikov je bilo ubitih in ranjenih. Zgorelo je 10 bližnjih hiš. Sodi se, da je okolu 150 oseb mrtvih, istotoliko pa težko ranjenih.

* (Angleška podjetnost.) Lahorski sultan, neizmerno imovit orientalski potentat, prišel je nedavno tega v London in se je tam seznanil z neko precej lepo in še bolj praktično gospodičino Migel. Hoteč hkrati obogateti, zatočila je ta podjetna gospodična Lahorskega sultana, češ da jej je obljubil zakon in neče izpolniti svoje obljube — ter v smislu dotične angleške postave zahtevala ogromno odškodnino stotisoč funtov šterlingov. Stvar je obudila silno senzacijo, a gospodična Migel, ki je že računala z bodočim imetjem, se je le prevarila. Sodišče je spoznalo, da suverenega vladarja ne sme soditi in je zato tožbo odbilo.

Književnost.

— Uebersicht der Verwaltungs- und Rechtsgeschichte des Landes Krain. Von Anton v. Globočnik, k. k. Regierungsrath i. R. Laibach 1893 Selbstverlag. — Druck der „Narodna Tiskarna“ in Laibach. Str. 132. Cena 80 kr. Redkokdaj nanese prilika, da zamoremo v nemškem jeziku pisano knjigo hvalno omeniti, ta pot pa storimo to s podvojenim veseljem, ker pričujoče delo ni samo nepristransko pisano, nego je tudi dragocen, na podlagi obsežnih in korenitih studij spisan donesek k zgodovini kranjske kronovine, zlasti razvoja nje pravnih in upravnih razmer. Gospod pisatelj, čislán že od nekdaj kot jeden najboljših poznavateljev zgodovine ožje naše domovine, zbral je vse svoje deloma že iz predavanj v dežel-nem muzeju znane studije o tej stroki ter je združil v sistematično celoto. V tej knjigi se popisujejo administrativne in cerkvene uredbe v deželi, šolstvo, vojaštvo, trgovina in obrtnost, deželna kultura, policijstvo, davkarstvo in pravosodje od prvih začetkov pa do naših dni. Marsikaj tega, kar se navaja v knjigi, je seveda že znano, a mnogo je tudi novega, kar je pisatelj zasledil tekom let v neštevilnih listinah, katere je preučeval. Knjiga je pisana sicer strokovnjaški, a tako umljivo, da jo bo tudi nestrokovnjak z veseljem čital. Gosp. pisatelju moremo na tem spisu, ki mu je izvestno prouzročil mnogo truda in dela, samo iskreno čestitati. Pridobil si je z njim novo zaslugo za zgodovino naše domovine, za kar mu bo vsak domoljub hvaležen. Da priporočamo g. pl. Globočnika delo kar najtopleje, se samo po sebi umeje in želimo samo, da bi bilo neumornemu gospodu pisatelju omogočeno obogatiti historično našo literaturo še s kakim takim delom, kakor je pričujoče.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 8. novembra. Pogajanja mej Windischgraetzom in koaliranci še vedno niso dognana. Schönborn in Bacquehem sta ponudena jima portfelja odklonila. Kandidatura Madeyskega se zmatra za izključeno. Na mesto ministra notranjih del kandiduje Windischgraetz grofa Badenija, Hohenwart pa deželnega predsednika v Šleziji dra. Jägra. Imenuje se tudi dolenjeavstrijski namestnik grof Kielmannsegg.

Dunaj 8. novembra. Češki namestnik grof Thun prišel danes sem in se posvetoval s knezom Windischgraetzem. Taaffe bil opoldne zopet pol ure pri cesarju.

Dunaj 8. novembra. Ministerski predsednik ogerski dr. Wekerle in minister grof Tisza prišla sta danes jutraj sem. Wekerle bil opoldne v avdijenciji pri cesarju.

Dunaj 8. novembra. Cesar vzprejel Wekerla v avdijenci in odobril načrt predloge o civilnem zakonu, kakor ga je izdelalo pravosodno ministerstvo, dovolil, da se pr.dloži poslanski zbornici.

Praga 8. novembra. Član gospodske zbornice grof Teobald Czernin umrl.

Budimpešta 8. novembra. Cesarica se je opoldne odpeljala na Dunaj.

Beligrad 8. novembra. Policija zaprla župana mesta Niš in več občinskih svetnikov zaradi velikanskih goljufij.

Berolin 8. novembra. Deželnozborske volitve so končane. Izvoljenih je 122 konservativcev, 51 zmernih liberalcev, 66 narodnih liberalcev, 80 članov centruma, 12 članov narodne stranke, 5 članov svobodomiselne združitve, 2 Danca, 16 Poljakov, 2 agrarca, 1 Welf in 1 divjak.

Madrid 8. novembra. Pri sinočni otvoritveni predstavi v gledališči „Liceo“ v Barceloni vrgli nepoznani zlikovci dve orzinijevi bombi v parter. Petnajst oseb ubitih, veliko ranjenih. Sodi se, da so storilci anarhisti.